

A Könyvtárostánárok Egyesületének hozzászólása

.../2012. (....) EMMI rendelet

a pedagógiai-szakmai szolgáltatásokról, a pedagógiai-szakmai szolgáltatásokat ellátó intézményekről és a pedagógiai-szakmai szolgáltatásokban való közreműködés feltételeiről¹

c. tervezethez

BEVEZETÉS

Az országos könyvtári rendszeren belül a pedagógia szakkönyvtárak teszik ma lehetővé, hogy a gyakorló pedagógusok, intézményvezetők, országos és helyi oktatáspolitikusok, oktatásirányítók (és mindenki más is) tájékozódni tudjanak a pedagógia és az iskoláztatás területén. A pedagógiai szakkönyvtárak nyújtják a döntésekhez, fejlesztésekhez, módszertani megújuláshoz szükséges információkat. Igényes és innovatív pedagógiai munka nincsen szakmai tájékozódás nélkül! A megfelelő információs ellátáshoz pedig elengedhetetlenül szükségesek a szakszerű gyűjtemények, adatbázisok és a képzett szakkönyvtárosok.

Ezért különösen aggasztónak tartjuk, hogy az új rendelet nem írja elő, hogy egy szakmai támogatást nyújtó intézmény könyvtárral és szakkönyvtáros alkalmazottal rendelkezzen! A szaktanácsadók és pedagógusok mögül hiányzó pedagógiai információs háttér komoly minőségi problémákhoz vezet.

I. A megyei pedagógiai könyvtárak jelenlegi feladatai

A) Szaktanácsadók, szakértők, gyakorló pedagógusok szakmai támogatása, pedagógiai tájékoztatása:

- pedagógiai információkról való szaktájékoztatás
- pedagógiai információforrások, dokumentumok szolgáltatása, könyvtárközi kölcsönzés
- tankönyvbemutató-hely
- sajtófigyelés, országos információk terjesztése (pl.: EMMI, OFI, OPKM, OH)
- gyűjti, rendezi, megőrzi, szolgáltatja a helyben keletkező szakmai, módszertani anyagokat
- pedagógiai intézet információs adatbázisainak kezelése, szolgáltatása (versenyek, programok, továbbképzések, szakértők, szaktanácsadók ...)

B) iskolai könyvtárak módszertani segítése:

- könyvtárostánárok felkészítése a pedagógusok célzott információs támogatására
- könyvtár-pedagógiai szaktanácsadás (tanórai, tanórán kívüli tevékenységek)
- könyvtárszakmai szaktanácsadás (pl.: állományfejlesztés, nyilvántartások, tankönyvkezelés)
- megyei munkaközösség szervezése
- könyvtárhasználati tanulmányi verseny lebonyolítása

¹ 35008-3/2012; A teljes szöveg webes elérése: <http://www.kormany.hu/download/8/42/a0000/ped%20szak-szolg.pdf#!DocumentBrowse> Utolsó letöltés: 2012.08.14.

II. OFI - Országos Pedagógiai Könyvtár és Múzeum (OPKM) vonatkozó feladatai

- pedagógiai tájékoztatást lehetővé tevő adatbázisok fejlesztése
 - aktuális, friss információk (pl.: online katalógus, sajtófigyelés, közlönyfigyelés)
 - korábbi szakirodalom (pl.: online szakirodalmi adatbázis)
- pedagógiai információforrások, dokumentumok szolgáltatása, könyvtárközi kölcsönzéssel is
- tankönyvbemutató-helyek szakmai támogatása
- megyei pedagógiai szakkönyvtárosok felkészítése a hálózati szerepre, tájékoztatásra (amennyiben újra lesz hálózat)

ÉSZREVÉTELEK A RENDELETTERVEZETHEZ

A rendelet, a Nemzeti köznevelési törvényből (Nkt.) levezetve több olyan feladatot ír elő, amelyet eddig részben vagy egészben a pedagógiai könyvtárak végeztek:

- módszerek, eszközök **megismertetése, terjesztése** Pl.: 3.§ a); 9.§ a); 12.§ (1)a); 13.§ (1)a); 14.§ (1)c); 15.§ (1)a és 26.§ (2)c
 - a szakirodalom rendszerezésével
 - szolgáltatásával (online vagy fizikai hordozón)
- fejlesztő, elemző, értékelő **munka segítése** Pl.: 3.§ c); 26.§ (1)c
 - módszerekről, jó gyakorlatokról, szakmai elvárásokról, jogszabályokról szóló források biztosítása
- **tankönyvválasztás** Pl.: 3.§ d) és 26.§ (2)c
 - tankönyvbemutató-hely működtetése (tankönyveket és oktatási segédleteket tartalmazó különgyűjtemény)
- **szaktanácsadói tevékenység** (26.§)
 - a szaktanácsadók folyamatos, helyben elérhető tájékozódásának, önképzésének támogatása a friss szakirodalom elérésének biztosításával, sajtófigyeléssel
 - szaktanácsadás iskolai könyvtári területen
- **pedagógiai tájékoztatás** (5.§)
 - szakmódszertani tájékoztatók, segédletek és kiadványok elkészítése (5.§ (1)b)
 - az összegyűjtött információi, információforrásai segítségével
 - más pedagógiai könyvtárakkal (különösen OPKM) való együttműködése segítségével
 - iskolai könyvtárakkal való együttműködés (5.§ (2))
 - információk, kiadványok összegyűjtése területén
 - információk, kiadványok terjesztése területén
- **továbbképzés, önképzés segítése** (7.§ (1))
 - továbbképzés kötelező és ajánlott irodalmának biztosítása
 - záródolgozat elkészítéséhez szükséges szakirodalom biztosítása
 - önképzéshez, szakmai tájékozódáshoz szükséges források biztosítása

Amit a rendelet nem ír elő, de szükséges pedagógiai szakmai szolgáltatás, így javasoljuk a rendeletben megfogalmazni:

- pedagógiai intézet által kiadott kiadványok gyűjtése, megőrzése, szolgáltatása
- a pedagógiai intézet és az illetékességi terület pedagógiai helytörténeti gyűjteményének gondozása, hozzáférhetővé tétele a könyvtári rendszer számára

A fentiek bizonyítják, hogy a pedagógiai intézet csak úgy láthatja el és hatékonyan feladatát, ha pedagógiai szakkönyvtárat működtet.

KONKRÉT, SZÖVEGSZERŰ JAVASLATOK, problémafelvetések

Eredeti szöveggörnyezet normál betűvel, *szövegjavaslat* dőlt betűvel szedve.

► 5. § (1) Az Nkt. 19. § (2) bekezdés c) pontja szerinti pedagógiai tájékoztatás ellátásának eszközei és módszerei különösen:

- *pedagógiai szakkönyvtár működtetése,*
- *területi pedagógiai információs hálózat működtetése az iskolai könyvtárak bevonásával,*
- *országos pedagógiai szakkönyvtár (Oktatókutató és Fejlesztő Intézet pedagógiai szakkönyvtára) szolgáltatásainak közvetítése*

Indoklás: A fentebb bemutatott, a rendelet által előírt sokféle feladat ellátása és a szakmai minőség alapjainak biztosítása érdekében szükségesek az itt javasolt eszközök és módszerek. Ezek nélkül a kiadványszerkesztésen túl nincs is olyan feladat a *pedagógiai tájékoztatás* alatt, ami valóban ezt a feladatot szolgálná, vagyis nem képviseli a törvénynek sem betűjét, sem szellemét.

Az aktuális pedagógiai információk iskolákba való eljuttatása az *iskolai könyvtárakon* keresztül kell működtetni, hiszen az iskolai könyvtáraknak ez egy kiemelt feladata a könyvtári rendszerben.

De a területi szintű pedagógiai tájékoztatás akkor szervezhető meg hatékonyan, ha *országos szakkönyvtári* szolgáltatások támogatják azt. Így elkerülhetőek a párhuzamos munkák és szélesebb körű a tájékoztatás, a dokumentumszolgáltatás.

► 5. § (1) a) a tanítási-tanulási folyamatot támogató, oktatástechnikai és oktatástechnológiai módszertani támogatások nyújtása

Kérdés: Ez mit jelent pontosan? Miért a pedagógiai tájékoztatás feladatai között szerepel? Miért csak az oktatástechnikai támogatást tartalmazza, a többi tanítást-tanulást segítő tevékenységet miért nem?

► 3. AZ ORSZÁGOS PEDAGÓGIAI-SZAKMAI SZOLGÁLTATÁSOK

10-15.§-ok között:

x.§ (1) Országos pedagógiai-szakmai szolgáltatásként is kell működtetni az országos pedagógiai tájékoztatást. Ennek keretében:

- a) a hazai pedagógiai bibliográfiai információk gyűjtését, szolgáltatását,*
- b) a hazai pedagógiai információhordozók gyűjtését, szakmai feltárását, megőrzését, a megyei pedagógiai könyvtárakon keresztül való szolgáltatását*
- c) a hazánkban megjelenő tankönyvek és bibliográfiai adatainak gyűjtését szakmai feltárását, megőrzését*

Indoklás: Az országos szakkönyvtárak feladata a tudományterületüknek megfelelő információk és dokumentumok gyűjtése, számbavétele, megőrzése, szolgáltatása. Ennek egyik célja a kapcsolódó szakmák szakembereinek tájékoztatása. Ebben van segítségükre az online lehetőségeken túl a szakkönyvtári rendszer, esetünk a megyei/városi/kerületi pedagógiai szakkönyvtárak. Az ő közvetítésükkel jut el az információ és a dokumentum az ország minden pontjára, hogy a fővárosban dolgozó kollégákhoz képest ne kerüljenek hátrányba.

Így különösen fontos, hogy a pedagógiai szakkönyvtári rendszer végpontjai ne szűnjenek meg, hanem továbbra is támogassák a pedagógus szakma megújítását, a szaktanácsadók, szakértők, döntéshozók, pedagógusok munkáját. Munkájukat pedig egy jól szervezett, a pedagógia

tudománya szerint átgondolt, a köznevelési rendszer igényeit figyelembe vevő, azzal együttműködő központi szolgáltatás kell, hogy támogassa.

► 1. melléklet: A pedagógiai intézetben kötelezően foglalkoztatott alkalmazottak létszáma

A) II. Alkalmazottak az alapfeladat ellátásához

Pedagógiai tájékoztatással kapcsolatos feladatokhoz pedagógiai szakértő, pedagógiai előadó, oktatástechnikus munkakörben a 20.§ előírásain túl könyvtáros szakképzettséggel	1 fő

Indoklás: A fentebb felsorolt feladatok, sem könyvtár működtetésével, sem könyvtár működtetése nélkül nem végezhetők könyvtári szakmai ismeretek nélkül.

► 3. melléklet Jegyzék a pedagógiai intézet kötelező (minimális) eszközeiről és felszereléseiről

II. Eszközök és felszerelések

5. Pedagógiai tájékoztatáshoz

- minimum 3 000 könyvtári egységnyi dokumentum

Indoklás: A rendelet jelen formájában a könyvszekrényt előírja, de a könyvtári dokumentumok létét nem. Míközben egy pedagógiai intézetben létfontosságú, hogy minimálisan a legújabb kutatási jelentések, szakfolyóiratok, fejlesztő segédletek a szaktanácsadók rendelkezésére álljanak.

Reméljük, észrevételeinkkel, javaslatainkkal tudjuk azt a célunkat támogatni, hogy a magas színvonalú iskolai nevelő-oktató munkát a lehető leghatékonyabban támogassa a pedagógiai szakkönyvtári rendszer, annak szolgáltatásai és a pedagógiai szakkönyvtáros kollégák szakértelme. Egyesületünk szakértői további segítséget is szívesen nyújtanak.

Budapest, 2012. augusztus 16.

Dömsödy Andrea
alelnök

Szakmári Klára
elnök